

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2024/52

Karar Sayısı : 2024/140

Karar Tarihi : 23/7/2024

R.G. Tarih – Sayı : 19/12/2024 – 32757

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Antalya 4. Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: A. 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 16. maddesinin;

1. Birinci fıkrasının ikinci cümlesinin,

2. İkinci fıkrasında yer alan "...gayrimenkulün değeri..." ibaresinin,

B. 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun;

1. 341. maddesinin (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin,

2. 362. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin,

"6100 sayılı Kanun'un 114. maddesinde veya diğer kanunlarda öngörülen dava şartlarının bulunmadığı davalar ile feragat edilen ya da hak düşürücü süre aşımına uğramış davalar" yönünden Anayasa'nın 36. ve 141. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi talebidir.

OLAY: Hazine adına olan taşınmaz tapu kaydının iptali ile davacı adına tescili talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptalleri için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN VE İLGİLİ GÖRÜLEN KANUN HÜKÜMLERİ

A. İptali İstenen Kanun Hükümleri

1. 492 sayılı Kanun'un itiraz konusu kuralların da yer aldığı 16. maddesi şöyledir:

"Değer esası:

Madde 16 – Değer ölçüsüne göre harca tabi işlemlerde (1) sayılı tarifede yazılı değerler esastır. Müdahelenin men'i tescil ve tapu kayıt iptali gibi gayrimenkulün aynına taallük eden davalarda gayrimenkulün değeri nazara alınır.

Gayrimenkulün aynına taallük eden davalarda ecrimisil ve tazminat gibi taleplerde de bulunulduğu takdirde harc, gayrimenkulün değeri ile talebolunan tazminat ve ecrimisil tutarı üzerinden alınır.

Değer tayini mümkün olan hallerde dava dilekçelerinde değer gösterilmesi mecburidir. Gösterilmemişse davacıya tesbit ettirilir. Tesbitten kaçınma halinde, dava dilekçesi muameleye konmaz.

Noksan tesbit edilen değerler hakkında 30 uncu madde hükmü uygulanır."

2. 6100 sayılı Kanun'un itiraz konusu kuralların da yer aldığı;

a. 341. maddesi şöyledir:

“İstinaf yoluna başvurulabilen kararlar

MADDE 341- (1) (Değişik:22/7/2020-7251/34 md.) İlk derece mahkemelerinin aşağıdaki kararlarına karşı istinaf yoluna başvurulabilir:

a) Nihai kararlar.

b) İhtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinin reddi kararları, karşı tarafın yüzüne karşı verilen ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararları, karşı tarafın yokluğunda verilen ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararlarına karşı yapılan itiraz üzerine verilen kararlar.

(2) Miktar veya değeri üç bin Türk Lirasını geçmeyen malvarlığı davalarına ilişkin kararlar kesindir. (Ek cümle: 24/11/2016-6763/41 md.) Ancak manevi tazminat davalarında verilen kararlara karşı, miktar veya değere bakılmaksızın istinaf yoluna başvurulabilir.

(3) Alacağın bir kısmının dava edilmiş olması durumunda üç bin Türk Liralık kesinlik sınırı alacağın tamamına göre belirlenir.

(4) Alacağın tamamının dava edilmiş olması durumunda, kararda asıl talebinin kabul edilmeyen bölümü üç bin Türk Lirasını geçmeyen taraf, istinaf yoluna başvuramaz.

(5) İlk derece mahkemelerinin diğer kanunlarda temyiz edilebileceği veya haklarında Yargıtaya başvurulabileceği belirtilmiş olup da bölge adliye mahkemelerinin görev alanına giren dava ve işlere ilişkin nihai kararlarına karşı, bölge adliye mahkemelerine başvurulabilir.”

b. 362. maddesi şöyledir:

“Temyiz edilemeyen kararlar

MADDE 362- (1) Bölge adliye mahkemelerinin aşağıdaki kararları hakkında temyiz yoluna başvurulamaz:

a) Miktar veya değeri kırk bin Türk Lirasını (bu tutar dâhil) geçmeyen davalara ilişkin kararlar.

b) Kira ilişkisinden doğan ve miktar veya değeri itibarıyla temyiz edilebilen alacak davaları ile kira ilişkisinden doğan diğer davalardan üç aylık kira tutarı temyiz sınırının üzerinde olanlar hariç olmak üzere 4 üncü maddede gösterilen davalar ile (23/6/1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunundan doğup taşınmazın aynına ilişkin olan davalar hariç) özel kanunlarda sulh hukuk mahkemesinin görevine girdiği belirtilen davalarla ilgili kararlar.

c) (Değişik:22/7/2020-7251/39 md.) Yargı çevresi içinde bulunan ilk derece mahkemelerinin görev ve yetkisi hakkında verilen kararlar ile yargı yeri belirlenmesine ilişkin kararlar.

ç) Çekişmesiz yargı işlerinde verilen kararlar.

d) Soybağına ilişkin sonuçlar doğuran davalar hariç olmak üzere, nüfus kayıtlarının düzeltilmesine ilişkin davalarla ilgili kararlar.

e) Yargı çevresi içindeki ilk derece mahkemeleri hâkimlerinin davayı görmeye hukuki veya fiilî engellerinin çıkması hâlinde, davanın o yargı çevresi içindeki başka bir mahkemeye nakline ilişkin kararlar.

f) Geçici hukuki korumalar hakkında verilen kararlar.

g) (Ek:22/7/2020-7251/39 md.) 353 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında verilen kararlar.

(2) Birinci fıkranın (a) bendindeki kararlarda alacağın bir kısmının dava edilmiş olması durumunda, kırk bin Türk Liralık kesinlik sınırı alacağın tamamına göre belirlenir. Alacağın tamamının dava edilmiş olması hâlinde, kararda asıl talebinin kabul edilmeyen bölümü kırk bin Türk Lirasını geçmeyen tarafın temyiz hakkı yoktur. Ancak, karşı taraf temyiz yoluna başvurduğu takdirde, diğer taraf da düzenleyeceği cevap dilekçesiyle kararı temyiz edebilir.”

B. İlgili Görülen Kanun Hükümleri

6100 sayılı Kanun'un;

1. 114. maddesi şöyledir:

“Dava şartları

MADDE 114- (1) Dava şartları şunlardır:

a) Türk mahkemelerinin yargı hakkının bulunması.

b) Yargı yolunun caiz olması.

c) Mahkemenin görevli olması.

ç) Yetkinin kesin olduğu hâllerde, mahkemenin yetkili bulunması.

d) Tarafların, taraf ve dava ehliyetine sahip olmaları; kanuni temsilin söz konusu olduğu hâllerde, temsilcinin gerekli niteliğe sahip bulunması.

e) Dava takip yetkisine sahip olunması.

f) Vekil aracılığıyla takip edilen davalarda, vekilin davaya vekâlet ehliyetine sahip olması ve usulüne uygun düzenlenmiş bir vekâletnamesinin bulunması.

g) Davacının yatırması gereken gider avansının yatırılmış olması.

ğ) Teminat gösterilmesine ilişkin kararın gereğinin yerine getirilmesi.

h) Davacının, dava açmakta hukuki yararının bulunması.

ı) Aynı davanın, daha önceden açılmış ve hâlen görülmekte olmaması.

i) Aynı davanın, daha önceden kesin hükme bağlanmamış olması.

(2) Diğer kanunlarda yer alan dava şartlarına ilişkin hükümler saklıdır.”

2. 115. maddesi şöyledir:

“Dava şartlarının incelenmesi

MADDE 115- (1) Mahkeme, dava şartlarının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştırır. Taraflar da dava şartı noksanlığını her zaman ileri sürebilirler.

(2) Mahkeme, dava şartı noksanlığını tespit ederse davanın usulden reddine karar verir. Ancak, dava şartı noksanlığının giderilmesi mümkün ise bunun tamamlanması için kesin süre verir. Bu süre içinde dava şartı noksanlığı giderilmemişse davayı dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddeder.

(3) Dava şartı noksanlığı, mahkemece, davanın esasına girilmesinden önce fark edilmemiş, taraflarca ileri sürülmemiş ve fakat hüküm anında bu noksanlık giderilmişse, başlangıçtaki dava şartı noksanlığından ötürü, dava usulden reddedilemez.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR, Muhterem İNCE ve Yılmaz AKÇİL’in katılımlarıyla 22/2/2024 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle uygulanacak kural sorunu görüşülmüştür.

2. Anayasa'nın 152. ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu hükümlerin iptalleri için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak anılan maddeler uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması, iptali talep edilen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural ise davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

3. 492 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrasında taşınmazın aynından kaynaklanan davalarda ecrimisil ve tazminat gibi taleplerin de bulunması hâlinde harcın ne surette hesaplanacağı düzenlenmektedir. Bakılmakta olan davada yalnızca Hazine adına olan taşınmazın tapu kaydının iptali ile davacı adına tescilli talep edilmektedir. Bu itibarla anılan Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "...gayrimenkulün değeri..." ibaresinin bakılmakta olan davada uygulanma imkânı bulunmamaktadır.

4. Öte yandan 6100 sayılı Kanun'un 362. maddesinin (1) numaralı fıkrasının itiraz konusu (a) bendinde miktar veya değer bakımından temyize tabi olmayan kararlar düzenlenmektedir.

5. Bakılmakta olan davada ise Mahkemece verilecek kararlara karşı anılan Kanun'un 341. ve devamı maddeleri uyarınca istinaf kanun yoluna başvurulabilmesi mümkündür. Başka bir ifadeyle yargılamanın bulunduğu aşama itibarıyla temyiz kanun yoluna ilişkin hükümlerin uygulanma imkânı bulunmamaktadır.

6. Ayrıca bakılmakta olan davada dava şartı yokluğu iddiası, kesin hüküm nedenine dayandırılmaktadır. Dolayısıyla davada Kanun'un 114. maddesinde sayılan dava şartlarından yalnızca anılan maddenin (1) numaralı fıkrasının (i) bendinde yer alan "Aynı davanın, daha önceden kesin hükme bağlanmamış olması" şeklindeki dava şartı dikkate alınacaktır. Bu itibarla kuralların esasına ilişkin incelemenin "12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun

Esas Sayısı : 2024/52

Karar Sayısı : 2024/140

114. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (i) bendinde öngörülen dava şartının noksan olduğu davalar” yönünden yapılması gerekir.

7. Açıklanan nedenlerle;

A. 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu’nun 16. maddesinin;

1. Birinci fıkrasının ikinci cümlesinin esasının incelenmesine, esasa ilişkin incelemenin “12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 114. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (i) bendinde öngörülen dava şartının noksan olduğu davalar” yönünden yapılmasına,

2. İkinci fıkrasında yer alan “...gayrimenkulün değeri...” ibaresinin itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından bu ibareye ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE,

B. 6100 sayılı Kanun’un;

1. 341. maddesinin (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin esasının incelenmesine, esasa ilişkin incelemenin “6100 sayılı Kanun’un 114. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (i) bendinde öngörülen dava şartının noksan olduğu davalar” yönünden yapılmasına,

2. 362. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından bu bende ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

8. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Ahmet Hakan SOYTÜRK tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kanun hükümleri, dayanan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Genel Açıklama

9. Dava şartları, davanın esasının incelenebilmesi, başka bir ifadeyle davanın dinlenebilmesi için varlığı veya yokluğu gerekli olan hâllerdir. Davanın esasının incelenebilmesi için varlığı gerekli olanlar olumlu dava şartı, yokluğu arananlar ise olumsuz dava şartı olarak nitelendirilmektedir.

10. Dava şartları genel olarak 6100 sayılı Kanun’un 114. maddesinin (1) numaralı fıkrasında düzenlenmiştir. Anılan fıkranın (i) bendinde *aynı davanın, daha önceden kesin hükme bağlanmamış olması* dava şartları arasında sayılmıştır.

11. Söz konusu Kanun’un 303. maddesinde kesin hüküm, kesin hükmün unsurları ile taraflar ve üçüncü kişiler açısından doğuracağı sonuçlar düzenlenmiştir. Anılan maddenin (1) numaralı fıkrasında bir davaya ait şeklî anlamda kesinleşmiş olan hükmün, diğer bir davada maddi anlamda kesin hüküm oluşturabilmesi için her iki davanın taraflarının, dava sebeplerinin ve ilk davanın hüküm fıkrası ile ikinci davaya ait talep sonucunun aynı olması gerektiği belirtilmiştir. Usul hukukunda dava konusu uyumsuzluk hakkında daha önceden verilen kesin bir hükmün bulunmaması olumsuz dava şartı olarak kabul edilmektedir.

12. Öte yandan Kanun’un 115. maddesinin (1) numaralı fıkrasında mahkemenin dava şartlarının bulunup bulunmadığını davanın her aşamasında kendiliğinden araştıracağı, tarafların da

dava şartı noksanlığını her zaman ileri sürebilecekleri düzenlenmiştir. Anılan maddenin (2) numaralı fıkrasında mahkemenin dava şartı noksanlığını tespit etmesi hâlinde davayı usulden reddedeceği, söz konusu eksikliğin giderilmesinin mümkün olduğu durumlarda bunun tamamlanması için kesin süre vereceği, bu süre içinde eksikliğin giderilmemesi hâlinde de aynı şekilde usulden ret kararı vereceği hükme bağlanmıştır.

13. Bu itibarla kamu düzenine ilişkin olan dava şartlarının davanın açıldığı tarihte bulunmaması veya anılan şartlardan birinin yargılama sürecinde ortadan kalkması hâlinde davanın usulden reddi gerekecektir. Ancak 115. maddenin (3) numaralı fıkrasına göre dava şartı noksanlığının mahkemece davanın esasına girilmesinden önce fark edilmediği ya da bu hususun taraflarca da ileri sürülmediği hâllerde eksiklik hüküm anında giderilmişse mahkemece usulden ret kararı verilmeyecektir.

14. Dolayısıyla bir dava hakkında verilen hüküm kesinleştikten sonra aynı taraflar arasında, aynı konuda ve aynı hukuki sebebe dayanılarak yeniden dava açılması hâlinde mahkemenin -bu durum taraflarca ileri sürülmesi dahi- ikinci davayı dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddetmesi gerekmektedir.

B. 492 Sayılı Kanun'un 16. Maddesinin Birinci Fıkrasının İkinci Cümlesinin "6100 Sayılı Kanun'un 114. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (i) Bendinde Öngörülen Dava Şartının Noksan Olduğu Davalar" Yönünden İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

15. 492 sayılı Kanun'un 2. maddesinde anılan Kanun'a ekli (1) sayılı Tarife'de yazılı olan yargı işlemlerinin yargı harcına tâbi olduğu öngörülmüştür.

16. Anılan Kanun'un "*Mükellef*" başlıklı 11. maddesinde genel olarak yargı harçlarını davayı açan veya harca konu olan işlemin yapılmasını isteyen kişilerin ödemekle yükümlü oldukları hükme bağlanmıştır. 6100 sayılı Kanun'un 120. maddesinin (1) numaralı fıkrasında da davacının yargılama harçlarını dava açarken mahkeme veznesine yatırmak zorunda olduğu belirtilmiştir.

17. 492 sayılı Kanun'un 15. maddesinde ise yargı harçlarının söz konusu Tarife'de yazılı işlemlerden değer ölçüsüne göre nispi esas üzerinden, işlemin nevi ve mahiyetine göre maktu esas üzerinden alınacağı hükme bağlanmıştır. Anılan Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde değer ölçüsüne göre harca tabi işlemlerde Tarife'de yazılı değerlerin esas olduğu belirtilmiştir.

18. Tarife'nin "*(A) Mahkeme Harçları:*" başlıklı bölümünün "*III – Karar ve ilam harcı:*" başlıklı kısmının (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde konusu belli bir değerle ilgili bulunan davalarda esas hakkında karar verilmesi hâlinde hüküm altına alınan anlaşmazlık konusu değer üzerinden binde 68,31 oranında karar ve ilam harcının alınacağı öngörülmüştür. Anılan kısmın (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde ise taraf teşkiline imkân bulunmayan davalarda verilen esas hakkındaki kararlar ve davanın reddi kararlarında maktu karar ve ilam harcının alınacağı hükme bağlanmıştır.

19. Kanun'un 28. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde nispi harca tabi davalarda karar ve ilam harcının dörtte birinin peşin, geri kalan miktarın da kararın tebliğinden itibaren bir ay içinde ödeneceği belirtilmiştir.

20. Dolayısıyla konusu belli bir değerle ilgili olan davalarda esas hakkında karar verilmesi hâlinde nispi harç alınacağı, usule ilişkin nihai olarak verilen ret kararlarında ise mahkemece maktu karar ve ilam harcına hükmedileceği anlaşılmaktadır.

21. Öte yandan dava açılırken belirtilen harca esas değerın yargılama sırasında noksan olduğunun tespit edilmesi hâlinde 16. maddenin dördüncü fıkrasıyla atıfta bulunulan 30. maddeye göre mahkeme yalnızca o duruşma için yargılamaya devam edecek, takip eden duruşmaya kadar noksan değer üzerinden peşin karar ve ilam harcı tamamlanmadıkça davaya devam edemeyecektir. Nitekim yargı harçlarına ilişkin genel düzenleme niteliğinde olan 27. maddenin üçüncü fıkrası ve 32. maddenin birinci fıkrasında da harcın ödenmemesi hâlinde sonraki işlemlerin yapılmayacağı belirtilmiştir.

22. Yargı kararlarında belirtildiği gibi noksan harcın tamamlanmaması durumunda 6100 sayılı Kanun'un 150. maddesi uyarınca dosyanın işlemde kaldırılmasına, süresi içinde yenilenmeyen davanın da açılmamış sayılmasına karar verilecektir (Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, E.2015/12513, K.2017/17623, 26/12/2017).

23. 492 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının itiraz konusu ikinci cümlesinde müdahalenin menı, tescil ve tapu kayıt iptali gibi gayrimenkulün aynına ilişkin davalarda gayrimenkulün değerinin dikkate alınacağı hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla gayrimenkulün aynına ilişkin olarak açılan davada kesin hüküm nedeniyle dava şartı yokluğu olsa bile davanın açıldığı esnada taşınmazın değeri üzerinden belirlenecek olan nispi karar ve ilam harcının dörtte birinin peşin alınacağı anlaşılmaktadır. Kural "6100 sayılı Kanun'un 114. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (i) bendinde öngörülen dava şartının noksan olduğu davalar" yönünden incelenmiştir.

2. İtirazın Gerekçesi

24. Başvuru kararında özetle; dava şartlarının bulunmaması nedeniyle usulden ret kararı verilmesi gereken durumlarda dahi itiraz konusu kural uyarınca keşif ve bilirkişi incelemesi yapılarak harca esas değerin tespitinin gerektiği, bu durumun davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılmasına engel olduğu, dava şartlarının yokluğu nedeniyle verilen usulden ret kararlarının yalnızca eksik harcın tamamlanması ya da dava değerinin istinaf-temyiz sınırına esas olacak şekilde tespit edilmesi gerektiği gerekçesiyle istinaf ve temyiz mahkemeleri tarafından ortadan kaldırıldığı, kanun yollarında dosyanın esastan incelenmemesine neden olan bu durumun hak arama özgürlüğüyle bağdaşmadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 36. ve 141. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

25. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 13. maddesi yönünden de incelenmiştir.

26. Anayasa'nın "Hak arama hürriyeti" başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrasında "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." denilmektedir. Anılan maddeyle güvence altına alınan hak arama özgürlüğü, kendisinin temel bir hak olma özelliğinin yanında diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden biridir (AYM, E.2021/9, K.2022/4, 26/1/2022, § 28; E.2022/104, K.2023/28, 16/2/2023, § 9).

27. Hak arama özgürlüğünün temel unsurlarından biri mahkemeye erişim hakkıdır. Mahkemeye erişim hakkı, hukuki bir uyuşmazlığın bu konuda karar verme yetkisine sahip bir mahkeme önüne götürülmesi hakkını da kapsar. Kişinin uğradığı bir haksızlığa veya zarara karşı kendisini savunabilmesinin ya da maruz kaldığı haksız bir uygulama veya işleme karşı haklılığını ileri sürüp kanıtlayabilmesinin ya da zararını giderebilmesinin en etkili ve güvenceli yolu yargı

Esas Sayısı : 2024/52

Karar Sayısı : 2024/140

mercileri önünde dava hakkını kullanabilmesidir (AYM, E.2021/37, K.2021/63, 22/9/2021, § 17; E.2021/20, K.2022/84, 30/6/2022, § 10; E.2022/104, K.2023/28, 16/2/2023, § 10).

28. Harç, kamu kurum ve kuruluşları tarafından sunulan kamusal hizmet karşılığında alınan parasal bir yükümlülüktür (AYM, E.2012/60, K.2013/62, 22/5/2013; *Giriş İnşaat ve Mühendislik A.Ş.*, B. No: 2016/15048, 12/9/2018, § 31). Nitekim 492 sayılı Kanun'un gerekçesinde de harç, kişilerin özel menfaatlerine ilişkin olarak kamu kurumları ve hizmetlerinden yararlanmaları karşılığında yaptıkları ödemeler olarak tanımlanmıştır. Buna göre, bir hizmetin harç konusu olabilmesi için; kişilerin bir kamu kurumundan yararlanmaları, kişilere kamu eliyle özel bir yarar sağlanması ve kamu idaresinin kişilerin özel bir işiyle uğraşması gerekmektedir (AYM, E.1986/20, K.1987/9, 31/3/1987).

29. Yargı hizmetleri de kamu kurumlarının sunduğu en önemli hizmetlerden biridir. Anayasa'nın 73. maddesinde devletin, kanunlarla harç niteliğinde gelir sağlayabileceği açıkça gösterilmiş, ayrıca Anayasa'nın diğer maddelerinde yargı hizmetlerinin harç alma yetkisi dışında tutulmasına ya da ücretsiz olarak verilmesine dair bir hüküm öngörülmemiştir. Dolayısıyla ilke olarak, kişilerden yargı harcı adı altında bir bedel alınması ve bunun kapsamının belirlenmesi konusunda kanun koyucunun takdir yetkisi bulunmaktadır (benzer yönde bkz. AYM, E.1974/31, K.1974/43, 24/10/1974; E.2009/27, K.2010/9, 14/1/2010; E.2011/54, K.2011/142, 20/10/2011; E.2011/13, K.2012/45, 22/3/2012).

30. İtiraz konusu kuralda müdahalenin menî, tescil ve tapu kayıt iptali gibi gayrimenkulün aynına yönelik uyuşmazlıklarda dava açılması ve yargılamaya devam edilebilmesi için gerekli olan harcın belirlenmesinde gayrimenkulün değerinin esas alınacağını öngörülmesi suretiyle mahkemeye erişim hakkına sınırlama getirilmektedir.

31. Anayasa'nın 13. maddesinde "*Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.*" denilmektedir. Buna göre mahkemeye erişim hakkına sınırlama getiren düzenlemelerin kanunla yapılması, ayrıca Anayasa'da öngörülen sınırlama sebebine uygun ve ölçülü olması gerekir.

32. Bu kapsamda mahkemeye erişim hakkına sınırlama getiren kanuni düzenlemelerin şeklen var olması yeterli olmayıp kuralların keyfilige izin vermeyecek şekilde belirli ve öngörülebilir nitelikte olmaları gerekir.

33. Esasen temel hakları sınırlayan kanunun bu niteliklere sahip olması Anayasa'nın 2. maddesinde güvenceye alınan hukuk devleti ilkesinin de bir gereğidir. Hukuk devletinde, kanuni düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir. Kanunda bulunması gereken bu nitelikler hukuki güvenliğin sağlanması bakımından da zorunludur. Zira bu ilke hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar (AYM, E.2015/41, K.2017/98, 4/5/2017, §§ 153, 154). Dolayısıyla Anayasa'nın 13. maddesinde sınırlama ölçütü olarak belirtilen kanunilik, Anayasa'nın 2. maddesinde güvenceye bağlanan hukuk devleti ilkesi ışığında yorumlanmalıdır.

34. Kuralla gayrimenkulün aynına ilişkin davalarda alınacak harcın konusunun, mükellefinin, matrahının, oranının ve tahsilinin herhangi bir tereddüde yer vermeyecek biçimde açık

Esas Sayısı : 2024/52

Karar Sayısı : 2024/140

ve net olarak düzenlendiği gözetildiğinde kuralın belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir nitelikte olduğu ve bu yönüyle kanunilik şartını taşıdığı anlaşılmaktadır.

35. Anayasa'nın 36. maddesinde hak arama özgürlüğü için herhangi bir sınırlama nedeni öngörülmemiş olmakla birlikte bunun hiçbir şekilde sınırlandırılması mümkün olmayan mutlak bir hak olduğu söylenemez. Özel sınırlama nedeni öngörülmemiş hakların da hakkın doğasından kaynaklanan bazı sınırları bulunduğu kabul edilmektedir. Anayasa Mahkemesi kararlarında da Anayasa'nın başka maddelerinde yer alan hak ve özgürlükler ile devlete yüklenen ödevlerin özel sınırlama sebebi gösterilmemiş hak ve özgürlüklere sınır teşkil edebileceği kabul edilmektedir (AYM, E.2010/83, K.2012/169, 1/11/2012; E.2012/108, K.2013/64, 22/5/2013; E.2013/95, K.2014/176, 13/11/2014; E.2014/177, K.2015/49, 14/5/2015).

36. Anayasa'nın 141. maddesinin dördüncü fıkrasında "*Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir.*" denilmek suretiyle davaların makul bir süre içinde bitirilmesi gerekliliği açıkça ifade edilmiştir. Yargı mercilerinin makul olmayan bir iş yükü ile karşı karşıya kalmaları hâlinde anılan görevi yerine getirmeleri güçleşebilecektir. Bu itibarla kanun koyucu yargı mercilerinin gereksiz bir iş yükü ile karşılaşmasını engelleyecek nitelikte kurallar öngörebilir (AYM, E.2022/61, K.2022/101, 8/9/2022, § 32). Dolayısıyla Anayasa'nın 141. maddesinin, hak arama özgürlüğünün kapsamının belirlenmesinde gözetilmesi gerektiği açıktır (AYM, E.2014/112, K.2014/203, 25/12/2014; E.2014/86, K.2015/109, 25/11/2015, § 43).

37. Kural kapsamında gayrimenkulün aynına ilişkin davalarda ödenecek harç miktarının dava konusu gayrimenkulün değerinin esas alınarak belirlenmesinin mahkemelere yapılacak başvurularda abartılı, zorlama, kötü niyetli veya ciddiyyetten yoksun talepleri disipline etmek suretiyle yargılama faaliyetinin etkin ve süratli bir şekilde sonlandırmasına hizmet ettiği açıktır. Bu yönüyle kural anayasal anlamda meşru bir amaç taşımaktadır (bir kısım farklılıklarla birlikte bkz. *Famiye Beğim ve Mehmet Tahir Beğim*, B. No: 2017/21882, 10/2/2021, § 45). Mahkemeye erişim hakkına yönelik sınırlamada meşru bir amacının bulunması yeterli olmayıp aynı zamanda sınırlamanın ölçülü olması gerekmektedir.

38. Ölçülülük ilkesi ise *elverişlilik*, *gereklilik* ve *orantılılık* olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. *Elverişlilik* öngörülen sınırlamanın ulaşılmak istenen amacı gerçekleştirmeye elverişli olmasını, *gereklilik* ulaşılmak istenen amaç bakımından sınırlamanın zorunlu olmasını diğer bir ifadeyle aynı amaca daha hafif bir sınırlama ile ulaşılmamasının mümkün olmamasını, *orantılılık* ise amaç ile araç arasında adil bir denge kurulmasını gerektirmektedir.

39. Kural uyarınca gayrimenkulün aynına ilişkin davalarda harcın gayrimenkulün değerinin esas alınarak belirlenmesi suretiyle ilgililerin bu harcı ödemekle yükümlü kılınmasının anılan meşru amaca ulaşılmaması bakımından elverişli olmadığı söylenemez.

40. Gereklilik yönünden yapılacak değerlendirmede ise meşru amacın gerçekleşmesinde kuralda belirlenen yöntem dışında mahkemeye erişim hakkına daha az sınırlama oluşturabilecek başka elverişli araçların bulunup bulunmadığının dikkate alınması gerekir.

41. 6100 sayılı Kanun'un 115. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca davanın dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar verilmesi ve bu durumda karar ve ilam harcının taşınmazın değerinden bağımsız olarak maktu alınması nedeniyle dava açılırken harca esas değer gayrimenkulün değeri üzerinden tespit edilmesi ve yargılama sırasında da eksik harcın tamamlanmasının kişilerin mahkemeye erişimini zorlaştıracağı söylenebilir. Ayrıca yargılama harçlarının davanın esasının incelenebilmesi şartı olarak öngörülerek davanın reddine karar verilecek hâllerde dahi baştan nispi oranda harç alınmasının, kişinin davanın sonucuna bağlı olarak

yargılama giderinden sorumlu tutulmasına göre mahkemeye erişimine daha da olumsuz etkide bulunacağı açıktır.

42. Bununla birlikte harç ödeme yükümlülüğün doğduğu anın ve harç miktarının anılan meşru amaca ulaşma bakımından önemli bir işlevi olduğu da aşikârdır. Gayrimenkulün aynına ilişkin davalarda, dava sonucundan bağımsız olarak bu gayrimenkulün değeri üzerinden belirlenecek harcın ödenmesi zorunluluğunun kişileri gereksiz yere dava açmaktan caydırabileceği ortadadır. Dolayısıyla kanun koyucunun yargı hizmetinin yerine getirilmesinde ortaya çıkan maliyetin bir kısmına ilgililerin katlanması ve bunun şartlarını belirlemesi hususunda takdir yetkisinin bulunduğu da gözetildiğinde kuralın meşru amaca ulaşma bakımından gerekli olmadığı da söylenemez.

43. Mahkemeye erişim hakkına getirilen sınırlamanın aynı zamanda orantılılık ilkesine uygun olması gerekir. Orantılılık ilkesi, kuralla getirilen sınırlama ile meşru amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gereğini ifade eder. Bu kapsamda mahkemeye erişim hakkına yönelik sınırlamanın kişilerin dava açmasını imkânsız hâle getirmemesi ya da aşırı derecede zorlaştırmaması gerekir. Bu yönüyle orantılılık incelemesinde kuralda öngörülen harcın belirlenme yöntemi ve miktarı ile harç ödeme gücü olmayanlar için etkili bir adli yardım sisteminin bulunup bulunmadığının dikkate alınması gerekir.

44. Kural uyarınca gayrimenkulün değeri esas alınarak belirlenecek nispi karar ve ilam harcının Tarife'ye göre gayrimenkulün değerinin binde 68,31 oranında olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında kural kapsamında belirlenecek harcın 492 sayılı Kanun'un 28. maddesine göre dörtte birinin peşin, kalan kısmının ise yargılamanın sonunda kararın tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenmesi gerekecektir.

45. Bununla birlikte söz konusu harç ve diğer yargılama giderlerini ödeme gücü olmayan kişiler için 6100 sayılı Kanun'un 334 ilâ 340. maddeleri arasında adli yardım kurumu düzenlemiştir. Bu kapsamda mali gücü bulunmayan kişilerin bu durumlarını belgelendirmeleri ve taleplerinin açıkça dayanaktan yoksun olmaması hâlinde yargılamanın sonuna kadar harç ve diğer yargılama giderlerini ödemekten muaf tutulmaları mümkündür. Bu kişilerin yargılamanın sonucunda haksız bulunması hâlinde aleyhlerine hükmedilen yargılama giderlerini taksitle ödemelerine, bunların tahsilinin mağduriyetlerine neden olacağına açıkça anlaşılması hâlinde de tamamen veya kısmen ödemededen muaf tutulmalarına karar verilmesi söz konusu olabilecektir. Yine Tarife'nin "*III – Karar ve ilam harcı:*" başlıklı kısmının (2) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca davanın reddi kararlarında maktu karar ve ilam harcı alınacağına öngörülmüş olmasının da davacılara aşırı külfet yüklenmesini önleyici bir işleve sahip olduğu açıktır.

46. Ayrıca usul hukukunda sınırlı hâllerde uygulanmak üzere öngörülen istisnalar (hükümün tavzihi, tashihi, tamamlanması, yargılamanın iadesi, kanun yararına temyiz gibi) dışında kesin hükümle sonuçlanmış bir yargı kararına uyulması, Anayasa'nın 138. maddesinin dördüncü fıkrasında düzenlenen yargı kararlarının geciktirilmeksizin uygulanması yükümlülüğünün yanı sıra hukukun genel ilkelerinden biri olarak kabul edilen kesin hükme saygı ilkesinin de bir gereğidir (AYM, E.2022/7, K.2022/79, 21/6/2022, § 12). Bu anlamda davası kesin hükümle sonuçlanmış kişiye yüklenen külfet, aynı uyumsuzluğu yeniden yargı organının önüne taşımamasıdır. Nitekim anılan Kanun'da da bu husus dava şartı olarak öngörülmüş ve davanın usulden reddi gerekeceği hüküm altına alınmıştır.

47. Öte yandan açılan bir davada kesin hüküm varlığı nedeniyle dava şartının gerçekleşmemesi hâlinde dahi gayrimenkulün değerinin dikkate alınarak peşin harç alınmasını öngören kural uyarınca harca esas değer tespiti için keşif ve benzeri işlemlerin yapılması gerekli

olabilir. Zira gayrimenkulün değerine göre nispi harca tabi olan bir davanın dava şartı yokluğu ya da farklı bir nedenle esasa girilmeden reddedileceği durumlarda dahi bu sonuç üzerinden önceden değerlendirme yapılarak harca esas değer tespiti ile ilgili işlem yapılmaması söz konusu olamaz.

48. Kaldı ki mahkemenin kesin hüküm nedenine dayalı olarak vereceği usulden ret kararının her durumda kesin bir karar olmadığı ve anılan kararın gerçekten kanun yolu denetimine tabi olup olmadığı tespit edilmesi ve bu nitelikteyse kanun yolu incelemesinde davanın esastan incelenmesi gerektiği gerekçesiyle ortadan kaldırılması hâlinde söz konusu harca esas değer tespit işlemlerinin önceden yapılması gerekli görülebilir. Ayrıca her kuralda olduğu gibi itiraz konusu kuralın da uygulanmasıyla ilgili olarak bazı sorunlar ortaya çıkabilir. Bu bağlamda mevcut uyumsuzluklara ilişkin sorunların her somut olayın özelliğinin dikkate alınarak kuralın amacına uygun şekilde yorumlanması suretiyle yargı içtihatlarıyla çözülmesi de mümkündür. Dolayısıyla kesin hükme bağlanmış olma şeklindeki dava şartı sebebiyle usulden reddi gereken davalarda harcın tamamlanacağı aşamaya dair, kuraldan ziyade kuralın yorumlanması ve uygulanması ile ilgili olarak çıkabilecek sorunlar anayasallık denetiminin konusu dışında kalmaktadır.

49. Bu itibarla daha önce kesin hükme bağlanmış davalar yönünden herhangi bir istisnaya yer vermeksizin kural kapsamında gayrimenkulün aynına ilişkin davalarda gayrimenkulün değeri esas alınarak harç tespit edilmesinin doğurduğu sonuçlar itibarıyla kişilerin mahkemeye erişimlerini imkânsız hâle getirdiği ya da katlanılmaz ölçüde zorlaştırdığı söylenemez. Dolayısıyla kuralla mahkemeye erişim hakkına ölçüsüz bir sınırlama getirilmediği sonucuna ulaşılmıştır.

50. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 13. ve 36. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 141. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 13. ve 36. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 141. maddesi yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

C. 6100 Sayılı Kanun'un 341. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinin "Anılan Kanun'un 114. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (i) Bendinde Öngörülen Dava Şartının Noksan Olduğu Davalar" Yönünden İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

51. 6100 sayılı Kanun'un 341. maddesinde istinaf yoluna başvurulabilen kararlar sayılmıştır. Anılan maddenin (2) numaralı fıkrasının itiraz konusu birinci cümlesinde miktar veya değeri üç bin Türk Lirasını geçmeyen malvarlığı davalarına ilişkin kararların kesin olduğu öngörülmüştür. Kural "anılan Kanun'un 114. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (i) bendinde öngörülen dava şartının noksan olduğu davalar" yönünden incelenmiştir.

52. Söz konusu Kanun'un ek 1. maddesinde kuralda belirtilen parasal sınırın Hazine ve Maliye Bakanlığınca her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanacağı, parasal sınırların uygulanmasında hükmün verildiği tarihteki miktarın esas alınacağı belirtilmiştir. Buna göre istinaf kanun yoluna başvurularda kesinlik sınırının 1/1/2024 tarihinden itibaren 28.250 TL olarak uygulandığı anlaşılmaktadır.

2. İtirazın Gerekçesi

53. Başvuru kararında özetle; itiraz konusu kuralın 492 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesine yönelik gerekçelerle Anayasa'nın 36. ve 141. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

54. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 13. maddesi yönünden de incelenmiştir.

55. Mahkemeye erişim hakkı ilk derece mahkemesine dava açma hakkının yanı sıra itiraz, istinaf veya temyiz gibi kanun yollarına başvurma imkânı tanınmış ise anılan yollara başvurma hakkını da içerir (*Ali Atlı*, B. No: 2013/500, 20/3/2014, § 49).

56. 6100 sayılı Kanun'un 341. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca ilke olarak miktar veya değeri 1/1/2024 tarihi itibarıyla 28.250 TL'yi geçmeyenler hariç olmak üzere ilk derece mahkemeleri tarafından verilen mal varlığı davalarına ilişkin nihai kararlara karşı istinaf yoluna başvurulması mümkündür.

57. Anılan fıkroda istinaf kanun yoluna başvurulabilecek mal varlığı davalarına ilişkin nihai kararlar arasında herhangi bir ayırım öngörülmemiştir. Başka bir ifadeyle kuralda öngörülen kesinlik sınırının hem esas hem de usul yönünden verilen kararları kapsadığı anlaşılmaktadır. Bu itibarla kesin hükmün varlığı nedeniyle davanın usulden reddedilmesi hâlinde bu karara karşı istinaf kanun yoluna başvurulurken kuralda yer alan kesinlik sınırı dikkate alınacaktır.

58. Davanın esası incelenmeden dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddedildiği durumlarda da kesinlik sınırı altında kalan kararların istinaf denetimine konu edilmesi imkânını ortadan kaldıran kural mahkemeye erişim hakkına sınırlama getirmektedir.

59. Kuralla hangi miktar veya değer altında olan kararların kesin olduğunun herhangi bir tereddüde yer vermeyecek şekilde açık ve net olarak belirlendiği görülmektedir. Ayrıca kesinlik sınırının güncellenmesi ile alacağın bir kısmının ya da tamamının dava edilmiş olması hâlinde kesinlik sınırının ne şekilde uygulanacağı hususları anılan Kanun'un 341. ve ek 1. maddelerinde ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Bu itibarla kuralın kanunilik şartını taşıdığı anlaşılmaktadır (kuralın "*ön alım hakkından kaynaklanan davalar*" yönünden kanunilik şartını taşıdığına dair değerlendirme için bkz. AYM, E.2022/135, K.2023/30, 16/2/2023, § 29).

60. Kural uyarınca belirli bir değer altında kalan malvarlığı davalarına ilişkin ilk derece mahkemesi kararlarının kesin olduğu öngörülerek davaların makul süre içinde, daha az masrafla sonuçlandırılmasının ve kanun yolu denetimi yapan yargı mercilerinin iş yükünün azaltılmasının amaçlandığı anlaşılmaktadır. Bu itibarla kural anayasal açıdan meşru amaç taşımaktadır.

61. Kuralda öngörülen kesinlik sınırının davaların makul süre içinde sonuçlandırılması ve yargı mercilerinin iş yükünün hafifletilmesi amacına ulaşma bakımından elverişli olmadığı söylenemez.

62. Mahkemelerce verilen tüm kararlara karşı kanun yolunun açık tutulması, kanun yolu kurumunu işlemez hâle getirebilir. Dolayısıyla yargı mercilerinin iş yükünün hafifletilmesi ve istinaf mercilerinin önemi nispeten düşük olan işlerle meşgul edilmemesi amacıyla alınacak tedbirlerle ilgili olarak kanun koyucunun geniş takdir yetkisi bulunmaktadır. Değer itibarıyla önem derecesi nispeten düşük olan davalarda verilen kararlara karşı istinaf yolunun kapatılması da anılan yetki kapsamında kanun koyucunun tercih edebileceği araçlardandır. Nitekim Anayasa'da tüm mahkeme kararlarının ayırım gözetilmeksizin başka bir yargı mercii tarafından gözden geçirilmesini güvenceye bağlayan bir hükme de yer verilmemiştir (AYM, E.1985/23, K.1986/2, 20/1/1986). Dolayısıyla kuralın kesin hükme bağlı olarak dava şartı yokluğundan verilen ret kararları yönünden de anılan meşru amaca ulaşma bakımından gerekli olmadığı söylenemez.

Esas Sayısı : 2024/52

Karar Sayısı : 2024/140

63. Kuralda istinaf kanun yoluna başvurulabilmesi için belirlenen parasal sınırın güncel değerinin davanın taraflarının ekonomik ve sosyal güvenliğini tehlikeye düşürmeyecek düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Bu itibarla kural kapsamında kesinlik sınırı öngörülmesi suretiyle mahkemeye erişim hakkına getirilen sınırlama ile meşru amaç arasında makul dengenin gözetildiği, dolayısıyla kuralın orantısız bir sınırlamaya neden olmadığı anlaşılmıştır.

64. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 13. ve 36. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 141. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 13. ve 36. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 141. maddesi yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

IV. HÜKÜM

A. 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 16. maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinin,

B. 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 341. maddesinin (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin,

“6100 sayılı Kanun'un 114. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (i) bendinde öngörülen dava şartının noksan olduğu davalar” yönünden Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve itirazın REDDİNE 23/7/2024 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Esas Sayısı : 2024/52

Karar Sayısı : 2024/140

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR